

Werkplan voor 2014 van de Stichting Mensenrechten en Gezondheidszorg “Johannes Wier”

Inleiding

De ontwikkelingen in de gezondheidszorg vragen onveranderd om onze aandacht, zoals de afschaffing van de landelijke subsidie van de tolken en vertaaldiensten, de nog immer gebrekkige toegankelijkheid van de zorg voor ongedocumenteerden, de tekortschietende zorg in detentiecentra en de decentralisatie van de Jeugdzorg. Gezien de geringe spankracht, zowel qua menskracht als financieel, dienen wij voortdurend een afweging maken waar wij actief op inspringen. Daarbij laten wij ons leiden door onze zienswijzen, zoals vastgelegd in het meerjarenplan 2012 – 2015, zoals *“JWS richt zich primair op professionals in de zorg”* en *“JWS wil verschil maken, een meerwaarde bieden, door ondermeer doublures met andere organisaties zoveel mogelijk te vermijden”*.

In het meerjarenplan 2012 – 2015 is 2014 gekarakteriseerd als ‘consolidatiejaar’, het jaar waarin de vorderingen in het versterken van de interne organisatie en de ontwikkeling van diensten en producten bestendigd zullen worden. De versterking van de interne organisatie is aan het einde van 2013 grotendeels afgerond. Op het terrein van de communicatie & marketing is echter nog onvoldoende vooruitgang geboekt. Op het gebied van de ontwikkeling van diensten en producten is een start gemaakt met het ontwikkelen van een e-learning cursus op het terrein van de ‘zorg voor ongedocumenteerden’. Ook is in 2013 een begin gemaakt met de actualisering van het handboek ‘Honger naar recht; honger als wapen’ van 2000. Verder is in juli 2013 het project ‘Ontwikkeling van een handreiking voor ethische dilemma’s in de GGZ’, gefinancierd door ZonMw gestart.

Vergeleken met de situatie van JWS in 2011 zijn er dus zeker vorderingen geboekt, maar de spankracht zal nog verder versterkt moeten worden voordat nieuwe activiteiten kunnen worden opgepakt. Om die reden zullen wij ons ambitieniveau, zoals vastgelegd in het meerjarenplan 2012 – 2015, ook in 2014 moeten bijstellen.

Diensten en producten

Mensenrechteneducatie

Het MRE materiaal, dat wil zeggen het educatie materiaal op het terrein van de mensenrechten en gezondheidszorg, dat JWS in het verleden heeft ontwikkeld, zal geactualiseerd moeten worden. Daarbij gaat de aandacht vooral uit naar het ontwikkelen van zogenaamde e-learning pakketten. Professionals in de zorg blijken nog steeds onvoldoende op de hoogte over het ‘recht op zorg’ van uitgeprocedeerde asielzoekers en ongedocumenteerden in het algemeen en van de juiste invulling van het begrip ‘medisch noodzakelijke zorg’. Om professionals daarvan beter bewust te maken is in 2013 een projectplan opgesteld om een e-learning cursus op dit terrein te ontwikkelen. Dit project zal in 2014 zijn beslag moeten krijgen. Het project wordt in samenwerking en afstemming met oa. het Medoc project van Dokters van de Wereld en Lampion uitgevoerd. Voor accreditatie van de cursus wordt tevens samenwerking gezocht met het NHG. Voor financiering van dit project zal gebruik gemaakt worden van een legaat dat JWS in 2013 heeft ontvangen. Zo nodig worden aanvullende fondsen gezocht.

Verder hebben de honger- en dorststakingen in de vreemdelingendetentiecentra in de zomer van 2013 geleid tot de start van de actualisering van het handboekje “Honger naar recht; honger als wapen’ van 2000. Een commissie is samengesteld die stapsgewijs de verschillende onderwerpen van het handboekje bespreekt en vastlegt. Dit zal in eerste instantie leiden tot drie concrete, handzame richtsnoeren op het terrein van ‘de rol en positie van de vertrouwensarts’, ‘de (inter)nationale wet- en regelgeving’ en de lichamelijke en geestelijke gevolgen van en na een honger- en dorststaking’. De ontwikkelde richtsnoeren worden voor advies voorgelegd aan de KNMG. In tweede instantie zal het handboekje, als achterliggende literatuur worden geactualiseerd.

Daarnaast wordt in 2014 de mogelijkheid onderzocht om een e-learning module over 'hongerstaking', ontwikkeld door de zusterorganisatie van de KNMG in Noorwegen, over te nemen en geaccrediteerd aan te bieden in het Nederlands.

De kwaliteit van de geboden MRE activiteiten zullen continu worden *gemonitored* en geëvalueerd. Daartoe zullen kwaliteits- en evaluatiecriteria worden opgesteld.

Een bijzondere activiteit van JWS betreft het project 'Ontwikkeling van een handreiking voor ethische dilemma's in de GGZ voor asielzoekers' gefinancierd door ZonMw. Dit project wordt in samenwerking met het AMC, Stichting Diversiteit en Inclusie in zorg en welzijn (voorheen Mikado), Universiteit van Utrecht en Arq uitgevoerd, waarbij JWS de bestuurlijke verantwoordelijkheid draagt. Het project is gestart in juli 2013 en heeft een duur van (maximaal) 20 maanden. Het project wordt afgesloten met een conferentie waarin het verslag van het kwalitatief onderzoek en de handreiking zullen worden gepresenteerd en gepubliceerd.

JWS zal zich ook in 2014 blijven inspannen om te stimuleren dat MRE onderdeel gaat uitmaken van de verschillende *curricula* van professionals in de zorg.

Resultaten 2014:

- In het eerste kwartaal van 2014 wordt een projectleider aangesteld voor de ontwikkeling van een e-learning pakket over het 'recht op zorg' van uitgeprocedeerde asielzoekers en ongedocumenteerden in het algemeen, inclusief de invulling van het begrip 'medisch noodzakelijke zorg'. Eind 2014 is het e-learning pakket op dit terrein ontwikkeld en op de website van JWS geplaatst.
- Voortgang wordt gemaakt met de actualisering van het Handboekje "Honger naar recht; honger als wapen", resulterend in drie concrete, praktische richtsnoeren. Deze zijn eind 2014 afgerond en gepubliceerd op de JWS website.
- In het eerste kwartaal van 2014 wordt contact opgenomen met de 'Noorse KNMG' om toestemming te verkrijgen voor het vertalen van de Engelse e-learning cursus op het terrein van hongerstaking en enige andere e-modules op het terrein van de mensenrechten en gezondheidszorg. Daarbij krijgen in 2014 het ontwikkelen dan wel vertalen en het laten accrediteren van de e-module 'hongerstaking' prioriteit.
- Er zijn kwaliteitscriteria vastgesteld die structureel worden toegepast bij het monitoren en evalueren van de MRE activiteiten, inclusief de e-learning pakketten. Dit is eind 2014 afgerond.
- In de tweede helft van 2014 wordt de eindconferentie van het ZonMw project 'Ontwikkeling van een handreiking voor ethische dilemma's in de GGZ voor asielzoekers' voorbereid. Tevens worden in die periode het verslag van het kwalitatief onderzoek en de handreiking gepubliceerd.
- Voortgegaan zal worden om te stimuleren dat MRE onderdeel wordt van de *curricula* in de geneeskunde en verpleegkunde.

Bijdragen aan schaduwrapportages

In de bijdragen aan schaduwrapportages beperkt JWS zich tot de onderwerpen die tot de missie van JWS kunnen worden gerekend. Per rapportage worden relevante samenwerkingspartners worden gevraagd om eventuele inbreng bij een rapportage.

De *concluding observations* van toezichthoudende comités van de Verenigde Naties over rapportages waaraan JWS een bijdrage heeft geleverd worden onder betrokken beroepsgroepen verspreid en zo nodig van commentaar voorzien. In 2013 is aldus een bijdrage geleverd aan de schaduwrapportages inzake het CAT en het CERD.

Voor zover (nu) bekend wordt in 2014 een bijdrage verwacht voor de schaduwrapportage in 2015 ten aanzien van het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (IVESCR). Mochten nog andere schaduwrapportages zich in 2014 voordoen die een relatie hebben met het terrein van JWS, dan zal JWS zich inspannen om ook daaraan een bijdrage te leveren.

Resultaat 2014:

- Er wordt een bijdrage geleverd aan de schaduwrapportage betreffende de IVESCR.

Organisatie van debatten

JWS streeft ernaar om in 2014 in samenwerking met beroepsorganisaties en/of academies twee debatten te organiseren. Eén van deze debatten zal net als in voorgaande jaren rond 10 december, de Dag van de Rechten van de Mens, plaats vinden. Voor een brede profilering zullen voor deze debatten twee uiteenlopende, actuele thema's en verschillende samenwerkingspartners worden gezocht. Voor de invulling van de debatten worden externe deskundigen gevraagd. Er zal accreditatie voor de debatten worden aangevraagd en aan de deelnemers aan de debatten een kleine financiële bijdrage voor de administratieve kosten.

Resultaat 2014:

- JWS heeft twee debatten, waaronder een debat rond de Dag van de Rechten van de Mens, georganiseerd over uiteenlopende, actuele thema's in samenwerking met verschillende samenwerkingspartners;
- De procesbeschrijving van de organisatie van debatten is opgesteld, de debatten zijn geëvalueerd en er zijn lessen getrokken om de toegankelijkheid en kwaliteit daarvan zo nodig te verhogen;
- Voor de debatten is met succes accreditatie aangevraagd.

Het opstellen van *position papers*, *fact sheets*, *amicus curiae* brieven en richtlijnen

De verschillende activiteiten van JWS, en met name de debatten, kunnen leiden tot het opstellen van *position papers*, *fact sheets*, *amicus curiae* brieven en richtlijnen. JWS heeft zich tot doel gesteld om in 2014 wederom minstens eenmaal een dergelijk document te produceren.

Resultaat 2014:

- JWS heeft minimaal één *position paper*, een *fact sheet*, *amicus curiae* brief of richtlijnen opgesteld en voor verspreiding gezorgd.

Verdere activiteiten

JWS registreert binnengekomen signalen over misstanden in de zorg en maakt, als lobbyist en pleitbezorger, indien daar aanleiding voor is, daarover melding bij geëigende instanties. Daartoe worden de relaties die in 2012 - 2013 zijn opgebouwd verder uitgebouwd en bestendigd met relevante ministeries, zelfstandige bestuursorganen, zorgverzekeraars, toezichthouders, politici en het College voor de Rechten van de Mens. De signalen worden tevens betrokken bij de bijdragen aan de schaduwrapportages.

Bijzonder aandacht zal gaan naar de decentralisatie van een deel van de thuiszorg en de Jeugdzorg.

In 2012 is JWS uitgenodigd door de zorgsector van DJI om samen met Pharos en LHV mee te denken over verbetering van de zorg in vreemdelingenbewaring. In 2013 is afgesproken dat dit overleg wordt gecontinueerd door twee maal per jaar bijeen te komen.

Verder wordt contact onderhouden met de projectgroep 'zorg in vreemdelingendetentie' van het Meldpunt Vreemdelingendetentie (LOS), AI, Dokters van de Wereld en Migrantenkerken.

In 2013 is het College voor de Rechten van de Mens gestart met oa. het programma ouderenzorg en mensenrechten. JWS is vertegenwoordigd in de klankbordgroep van dit programma. Bekeken zal worden of JWS op dit terrein nog activiteiten zal ontwikkelen die van toegevoegde waarde zijn.

JWS heeft een bescheiden functie als kennis- en expertisecentrum. De huidige bibliotheek is slecht toegankelijk. Cogis zal deze in 2014 overnemen en digitaliseren.

JWS zal – als ‘spin-in-het-web’ – fungeren door een ‘kaartenbak’ te ontwikkelen waarin de namen en expertise van interne en externe deskundigen op het terrein van de mensenrechten en gezondheidszorg waarop bij vragen om specifieke expertise een beroep kan worden gedaan.

Resultaten 2014:

- In 2014 heeft JWS een functionerend systeem opgesteld om binnenkomende signalen over misstanden in de zorg te signaleren en te registreren in een duidelijk *format*; hierover zal eind 2014 worden gerapporteerd.
- In 2014 wordt de aandacht voor de zorg in vreemdelingenbewaring gecontinueerd.
- JWS heeft met aantoonbaar resultaat de opbouw van relaties met relevante ministeries, politici, zelfstandige bestuursorganen, zorgverzekeraars, patiëntenverenigingen, academies, toezichthouders en het College voor de Rechten van de Mens gecontinueerd en bestendig.
- De bibliotheek van JWS is in 2014 overgedragen aan Cogis, met afspraken over de toegankelijkheid ervan voor JWS.
- JWS heeft een functionerend ‘kaartenbak’ van externe deskundigen ontwikkeld op wie bij vragen om specifieke expertise een beroep kan worden gedaan.

De organisatie

Het bestuur van JWS

In 2013 is het bestuur verder versterkt en is er weer sprake van zeven bestuursleden. Op het terrein van de communicatie & marketing is echter nog onvoldoende vooruitgang geboekt. Een actieve werving van een opvolger voor de huidige penningmeester en een bestuurslid voor de portefeuille communicatie & marketing is in 2013 gestart, voornamelijk zonder resultaat. Bekeken zal worden in hoeverre een nieuwe penningmeester ook activiteiten op het terrein van de marketing & communicatie op zich kan nemen.

Daarnaast zal het bureau verder worden versterkt voor de administratieve en secretariële ondersteuning van het bestuur en de uitvoering van projecten.

Elk najaar wordt door het AB een werk- en begrotingsplan vastgesteld, dat de leidraad vormt voor de activiteiten in het jaar daarop. Elk voorjaar wordt een jaarverslag opgesteld, waarbij het jaarplan en het meerjarenplan de leidraad vormen. In dit jaarverslag wordt verantwoording afgelegd aan vrijwilligers, donoren en andere geïnteresseerden in hoeverre de plannen, inclusief het begrotingsplan, zijn gerealiseerd. In 2013 is het jaarverslag tijdig afgerond. Met het oog op de aangescherpte ANBI verplichtingen per 1 januari 2014 een bemoedigend resultaat.

Begin 2013 vond een heidag plaats met ruimte voor reflectie over de voortgang van de veranderingen en de ambities voor het komend jaar. Het bestuur wil dit jaarlijks later terugkeren om het ambitieniveau periodiek te toetsen.

Resultaten 2014:

- Begin 2014 is een nieuwe penningmeester gevonden.
- Begin 2014 zijn twee nieuwe vrijwilligers aangetrokken om de functie voor administratieve en secretariële ondersteuning en coördinatie daarvan te versterken; daartoe zijn duidelijke functieomschrijvingen ontwikkeld.
- Voor de afstemming tussen de diverse activiteiten van JWS zal het AB in 2014 minimaal vijf keer per jaar vergaderen.
- Het functioneren van het bestuur wordt jaarlijks intern geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

- Medio 2014 worden het huishoudelijk reglement, interne proces beschrijvingen en procedures op hun werkzaamheid geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.
- In het najaar van 2014 wordt een jaarwerkplan voor 2015 voortbouwend op het meerjarenplan 2012 – 2015 opgesteld en besproken met de vrijwilligers van JWS.
- In het voorjaar van 2014 wordt het jaarverslag voor 2013 opgesteld ter verantwoording over de activiteiten van JWS aan vrijwilligers, donoren en andere geïnteresseerden.

De structuur van JWS

De organisatie van JWS is in 2012 omgevormd van een werkgroepenorganisatie in een netwerkenorganisatie. Deze bestaat uit twee netwerken rond het bestuur. Vrijwilligers van JWS vormen het interne netwerk; externe deskundigen het externe netwerk.

Op beide netwerken wordt een beroep gedaan bij de voorbereiding, organisatie en invulling van de verschillende diensten en producten van JWS. De eerder genoemde 'kaartenbak' zal daarbij van dienst zijn.

De communicatie met en binnen het interne netwerk zal worden vergroot door daarvoor een besloten groep te creëren op LinkedIn. Daarnaast zal ter bevordering van de interne cohesie een 'bosdag' worden georganiseerd voor een samenzijn van het intern netwerk met het bestuur.

Voor de versterking en verbreding van het interne netwerk zal actief geworven worden onder professionals in de zorg, en met name onder verpleegkundigen, verzorgenden en studenten in de zorgopleidingen.

Voor elke activiteit wordt een projectgroep of commissie gevormd.¹ De doelstellingen, tijdsplan en wijze waarop verantwoording wordt afgelegd over voortgang en resultaten worden door de projectgroep of commissie per activiteit vastgelegd en door het bestuur geaccordeerd. Na afloop van de activiteiten worden deze met alle direct betrokkenen geëvalueerd; de resultaten van de evaluaties worden gebruikt voor de ontwikkeling van *good practices*.

Resultaten 2014:

- In 2014 zal JWS verder investeren in het betrekken van vrijwilligers uit het interne netwerk bij activiteiten en projecten. Daartoe zal oa. een besloten groep worden gecreëerd op LinkedIn.
- Daarnaast worden ook externe deskundigen in voorkomende gevallen geconsulteerd dan wel betrokken bij activiteiten van JWS.
- Er is in 2014 een 'bosdag' georganiseerd voor het interne netwerk en bestuur.
- JWS blijft zich inzetten voor een aantoonbare vergroting van het aantal vrijwilligers en de diversiteit in leeftijd en disciplines onder hen verbreed.
- De activiteiten van projectgroepen en commissies worden gemonitord en geëvalueerd.

Comité van Aanbeveling

Het Comité van Aanbeveling wordt structureel één maal per jaar geconsulteerd over bestuurlijke en inhoudelijke vraagstellingen. Individuele leden van het Comité van Aanbeveling worden in voorkomende gevallen geconsulteerd dan wel ingezet bij activiteiten.

Resultaat 2014:

- Het Comité van Aanbeveling en individuele leden daarvan zijn met succes betrokken bij de strategie en/of activiteiten van JWS.

¹ Een projectgroep richt zich op een externe activiteit, waarvoor, zover relevant en mogelijk, financiële steun wordt gezocht. Een commissie richt zich – kortdurend – op het ontwikkelen van een plan of activiteit ten behoeve van de interne organisatie.

De interne deskundigheidsbevordering

JWS heeft in 2012 een start gemaakt met de bevordering van de kennis en deskundigheid onder de eigen gelederen en het versterken van de interne cohesie binnen JWS door het organiseren van refereeravonden. In 2013 is de organisatie van de refereeravonden gecontinueerd. Helaas werden enkele refereeravonden geplaagd door nadelige externe factoren en een lagere opkomst waardoor niet alle vijf de refereeravonden doorgang vonden. In 2014 zullen de refereeravonden worden gecontinueerd, maar er zal tevens kritisch worden gekeken naar de aard, frequentie, tijdstip en locatie.

Resultaten 2014:

- Ook in 2014 zijn ten minste vier refereeravonden georganiseerd, waarvan één vervangen wordt door een avond waarin met het interne netwerk vergaderd wordt over het beleid van JWS.
- Er is een meer effectieve invulling gegeven aan de refereeravonden die positief van invloed is op het aantal deelnemers.

Samenwerking en relaties

JWS zal de samenwerking met IFHHRO, Dokters van de Wereld, Nederlandse Vereniging van Medische Polemologen (NVMP) en Wemos waar dat relevant en mogelijk is continueren. Voor de schaduwrapportages werkt JWS nauw samen met het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM.)

Verder zal JWS de ontwikkelingen binnen het Breed Medisch Overleg blijven volgen, en indien relevant daaraan deelnemen.

De samenwerking met het College voor de Rechten van de Mens zal zich in de loop van 2014 moeten bestendigen en verdiepen.

JWS zal voor de organisatie en uitvoering van diverse activiteiten de contacten en relaties met de beroepsorganisaties in de zorg versterken. Voor pleitbezorging en lobby zal JWS relaties opbouwen dan wel versterken met relevante ministeries, zelfstandige bestuursorganen, zorgverzekeraars, toezichthouders en politici.

Jaarlijkse contacten met relevante organisaties als de KNMG, LHV, Arq, Pharos, Lampion, DCI Ecpat, Amnesty etc. zullen onderhouden blijven. Er zit een bestuurslid van JWS in de Raad van Advies van het iMMO.

Resultaten 2014:

- De samenwerking en afstemming met het College voor de Rechten van de Mens is in 2014 verder verhelderd.
- Er is minimaal vijf maal per jaar overleg geweest met enkele andere relevante organisaties.
- JWS is op de hoogte van de ontwikkelingen binnen het Breed Medisch Overleg en heeft daar, mits relevant, aan deelgenomen.

Financiën, marketing & communicatie

Twee maal per jaar publiceert JWS een (papieren) nieuwsbrief en vier maal per jaar e-nieuws (elektronische nieuwsbrief). Er is echter nog geen duidelijke systematiek in de vormen van deze informatievoorzieningen (nieuwsbrief, e-nieuws) aan het interne en externe netwerk, belangstellenden en donateurs. Ook is er door verschillende omstandigheden nog geen marketing & communicatieplan opgesteld.

Wel zijn omwille van de tijd in 2013 stapsgewijs enige vernieuwingen in de informatievoorziening gestart. Met de webmaster wordt een nieuwe website worden ontwikkeld. Deze vernieuwing wordt begeleid door een kleine commissie. Deze commissie begeleidt ook de ontwikkeling van een nieuwe huisstijl waarvoor een ontwerper is gecontracteerd. Naar verwachting kunnen de nieuwe website en de nieuwe huisstijl in de eerste helft van 2014 worden gelanceerd.

Aandacht zal in 2014 worden gevestigd op het inventariseren van en contact leggen met relevante fondsen voor JWS. Ook zal een gerichte benadering van donateurs voor specifieke projecten in 2014 worden ingevoerd.

Resultaten 2014:

- Medio 2014 beschikt JWS over een vernieuwde website en daaraan gerelateerd een vernieuwde *lay out* van het e-nieuws, beiden in de nieuwe huisstijl.
- Inventarisatie van en contact met relevante fondsen voor JWS, evenals gerichte benadering van donateurs voor specifieke activiteiten krijgen in 2014 prioriteit. Dit leidt tot aantoonbaar resultaat aan het einde van 2014.

Huisvesting

Aangezien JWS een vrijwilligersorganisatie is, vinden vrijwel alle interne (en externe) activiteiten in de avonduren plaats. De huidige huisvesting van JWS is in de avonduren niet 'bewonersvriendelijk' en biedt o.a. voor de versterking van de interne cohesie binnen JWS ook in de omgeving vrijwel geen mogelijkheden voor informeel contact. Daarom vinden JWS vergaderingen en andere bijeenkomsten in de avonduren elders plaats. In 2014 zal actief naar alternatieve huisvesting worden gezocht, waarbij gezamenlijke huisvesting met een of meerdere van de samenwerkingspartners de voorkeur heeft.

Resultaat in 2014:

- Er is actief gezocht naar alternatieve huisvesting en uiterlijk eind 2014 is een besluit genomen over verhuizing.

Diemen, 20-1-2014